א ומיי' פ"ד מהל' תפילין הלכה ב טוש"ע או"ח סימו

הנכה ב עוש ע יוו יו שיין כז סעיף א]: ז ב מיי' פ"ב מהלכות ק"ש

ו ב תייי פייצ תהכרת קיים הל' א סמג עשין יח שוייע אוייח סימן ס סעיף ה וטוש"ע אוייח סיי סג סעיף

תנדה מיני שת הלכה מ

וו גדה מייי שם הנכה ע סמג שם טור ושו"ע או"ח סי סא סעיף ו ח: עור מיי שם הלכה ג סמג

שם טוש"ע או"ח סימן

שם פושיע הו״ה סיתן סג סעיף ג: י ז טוש״ע או״ה סיתן סא סעיף ה: יא ח תיי שם סתג שם טוש״ע או״ה סיי סג

סעיף ה: ב ט מיי שם הלכה ב

טוש"ע שם הנכה ב טוש"ע שם סעיף א: י [מיי' פ"ד מהל' דעות הלכה ה ופכ"א מהל' איסורי

ביאה הלכה יט טוש"ע אה"ע

:סי׳ כג סעיף ג

תורה אור השלם

1. וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶה אשר אורי מעיר -

וְהִיּוּ הַדְּבְרִים הָאֵלֶה אָשֶׁר אָנֹכִי מְצֵוּןְהְ הִיּוֹם עַל לְבָבֶרְ: דברים ו ו 2. וְשַׁמְתֶם אֶת דְּבְרֵי אֵלֶה עַל לְבַבְּכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל

יקשון וּנָם אוּנָם לְאוּוּן עַּל יֶדְכָם וְהְיּוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עַינֵיכָם: דברים יא יח 3. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִיְ אֶחָד: דברים וּ ד יִי אֶחָד: דברים וּ ד

רבינו חננאל

ר' אחא משום ר' יהודו

רי אחא משום רי הודה אומר כיון שכון לבו בפרק ראשון שוב אינו צריך. ומקשינן בגמ' דבני מערבא מה בין פרק ראשון לפרק שני הלא כל מה שכתוב בזה, אי

הכי לא יקרא אלא אחד.

הכי לא יקרא אלא אחד, א(ו)מר ר' (אלא) [עילא] פרק ראשון אמור בלשון יחיד [ופרק] שני בלשון רבים לצבור, הראשון לתלמוד והשני למעשה. תני

ושנתם עד כאן לכוונה מכאן ואילך לשינון. ת״ר שמע ישראל ה׳ אלקינו ה׳

אחד עד כאן צריכה כוונת

הלב דברי ר"מ אמר רבא

הלכה כר"מ. אע"ג דאמר

הלכה כר "מ. אע"ג ז אמו רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הלכה כרבי עקיבא דכל הפרשה כולה צריכה כוונה, ואמר (רבא) [רבב"ח] א"ר

יוחנן הלכה כר׳ אחא שאמר

יוחנן הלכה כר' אחא שאמר משום ר' יהודה שצריך לכוין בפרק ראשון דהיינו כל פרשת שמע, אעפ״כ אנו כרבא קי״ל דבתראה הוא. ותו מעשה רב, דהא רב

נחמז ורב יוסף עבדו עובדא

י דלא הוה מצערי נפשייהו

אלא בשמע בלבד. ואמר רב יהודה אמר שמואל נמי שמע ישראל ה' אלקינו ה'

אחד זו היא ק״ש של רבי

יהודה הנשיא. וגם אמר רב

יהודה הנשיא, וגם אמו דב יצחק בר שמואל בר מרתא משמיה דרב, אמר שמע ישראל ה' אלקינו ונאנס בשינה יצא. אמר רב אחא

בר יעקב ובדלי"ת. אם בר יעקב ובדליית. אם יקראנה צריך להאריך כלבד בדלי״ת כשיעור שתמליכהו בשמים ובארץ ובארבע רוחות העולם ובלבד שלא

יחטוף בחי״ת. אלא אימא עד על לבכך בעמידה מכאן ואילך לא. ופירשו בתלמוד ארץ ישראל צריך לקבל מלכות שמים מעומד

(מיהו) [מה] אם היה יושב עומד, לא אלא אם היה עומד, לא אלא אם היה מהלך עומד. כלומר, אם היה מהלך והגיע זמן ק"ש לא יקרא כשהוא מהלך אלא

מבאן אתה על לבבך מכאן אתה יאשר אנכי מצוך היום על

למד שכל הפרשה כולה צריכה כוונה אמר

מוספתה פ"ב ה"ב,ספרי פרשת והתחנן

ומנחות לז:], ג) [פי׳ בן

ומתגנה ערוך בערך בר פחתי וע"ש עוד פי' אחרים], ה) נדה

דף יד., ו) ומיבת לייט לחמו

אשר אנכי מצוך. דאי כדקא אמרת הוה ליה למכתב אשר לויתיך דמלוך משמע אפילו מכאן ואילך ומ״מ אלטריך האלה דאי לאו הכי הוה אמינא דאף פרשה שנייה בכלל: אבר רבא חדבה ברבי מאיר. והכי הלכתא דקיי"ל כרבא דהוא בתראה: על לבבך

בעמידה. בירושלמי מפרש לאו דאי היה יושב עומד אלא דאם היה מהלד עומד אע"ג דב"ה אמרי כל אדם הורא כדרכו מ"מ מלוה מו המובחר לעמוד כשהוא מהלך לפי שאינו מיושב כל כך ואינו יכול לכוין כשהוא מהלך כאשר היה עומד וכן הלכה דמהלך בדרך מלוה לעמוד בפסוק א' ובעינן כונה בפסוק ראשון לבד וכן איתא בתנחומאים רב יהודה בשם שמואל אמר אסור לקבל עליו עול מלכות שמים כשהוא מהלך אלא יעמוד ויקרא וכשיגיע ילך לדרכו: שואל מפני היראה ובו'. ר"מ ור' יהודה הלכה כרבי יהודה דאמר אפילו באמלע משיב מפני הכבוד א"כ נראה שמותר לענות קדיש וקדושה באמלע ק״ש דאין לך מפני הכבוד גדול מזה אבל באמלע י״ח אסור °דמשמע (ב) לקמן בפ׳ אין עומדין (ד׳ נא.) ש דבין גאולה לתפלה אין לענות וכ"ש בתפלה עלמה ומי שמתפלל לבדו וש"ל מגיע למודים ישחה למודים אבל לא יאמר מודים יודוקא שהיה באמנע הברכה אבל בסוף הברכה לא דנראה ככורע בשביל הברכה ואמרינן (לקמן ד' לד.) דאין לכרוע בכל ברכות אלא באותן שתהנו חכמים ור"ת היה רגיל שהיה ממתין בעושה פלא כדי לענות קדיש וקדושה עם הלבו' והי' סובר אפי' שהה כדי לגמור את הכל אינו חוזר לראש:

וכוונה דכתיב על לבבך ודברת בם התם נמי הא כתיב על לבככם לדבר בם ההוא בדברי תורה כתיב וה"ק רחמנא אגמירו בנייכו תורה כי היכי דליגרסו בהו: ת"ר

לריך לומר ותו ליכא למקשי מידי:

איכא דמסני לה. להא דרבה בב״ח: בפרק ראשון. כל פרשת שמע: ע"ר מלות רוונה רו'. כולה מפרש לה ואזיל (א): א"ר יאשיה עד כאן. פרק ראשון: מלות כוונה כו'. קס"ד דכוונה בלא קריאה: מכחן וחילך. פרשת והיה אם שמוע: שחהח שימה כנגד הלב. דהא

ושמתם דכתיב לאו בקריאה וכוונה איירי אלא בשימת תפילין של יד שיהא שם אותה על גובה של יד כנגד הלב על קבורת הזרוע ברדו"ן: ה"ג ההוא בדברי תורה כתיב. כדמוכח הרא ולמדתם אותם את בניכם וגו'יו: עד כאן. פסוק ראשון לבדו: ובדל"ם. ולא בחי"ת דכל כמה דאמר אח בלא דל"ת לא משתמע מידי ומה בצע בהארכתו אבל בדל"ת יאריך עד כשיעור שיעשנו בלבו יחיד בשמים ובארץ ולארבע רוחותיה כדמפרש להמו : וכלבד שלא יחטוף בחי"ת. בשביל אריכות הדל"ת לא ימהר בקריאתה שלא יקראנה בחטף [מ] בלא פתח ואין זה כלום: דחמליכתיה למעלה וכו'. שהארכת שיעור שתחשוב בלבך ה׳ מחד בשמים ובחרץ וד' רוחותיה: בעמידה. אפי׳ לב״ה דאמרי [לעיל יא.] עוסקין במלאכתן וקורין ומהלכין וקורין מודים הם שלריך לעמוד במקום אחד עד המקרא הזה לפי שעד כחן מלות כוונה: לח חזינה דמקבל עליה מלכות שמים. שהיה שונה לתלמידיו מקודם זמן ק"ש וכשהגיע הזמן לא ראיתיו מפסיק: חוזר וגומרה. לחחר שעמדו התלמידים: דקא מהדר. לשנות לחלמידים בכל יום שמעתא דאית בה יליחת מלרים במקום פרשת לילית ואמת ויליב: בומנה. בזמן ק"ש: בפסוקא קמא לערן. אם ראיתני מנמנם לערני עד שאנער יפה בפסוק ראשון: פרקדן. שוכב על גבו ופניו למעלה: לייט אמאן דגני אפרקיד. שמא יתקשה אברו בתוך שנתו ונראה לרבים והוא דרך גנאי: מיגנא. לישן: כי מללי שפיר דמי. כשהוח מוטה על לדו מעט שפיר דמי אבל מקרי ק"ש אפילו מללי נמי אסור שמקבל עליו מלכות שמים דרך שררה וגאוה: לכל אדם. אפילו נכבד: חסורי מחסרא. אינו

דהוה ליה למתני בתרוייהו אין

לף יד., ז) [חיצת כיים נקתן טו. קדושין לג: ושם נסתן], ז) [דברים יא], א) ריש פרשת לך, ש) ר"ל ממאי דאמריי התם א"א דבר לאחר אמת יאנט טו טו זכר פנונו מתנו ויליב וכגירסת הרי״ף ורא״ש ע״ש כ״ה בחלופי גרסאו׳ והוא לחוק ולענ"ד ל"ל דמשתש לעיל ט:, י) [ועי' חוס' לקמן

הגהות הב"ח

כא: ד"ה עדן,

(h) רש"י ד"ה עד כאן וכו' (מ"ה עד ואזיל הס"ד ואח"כ מ"ה עד כאן ותיבת א"ר יאשיה נמחק: (ב) תום' ד"ה שואל מפני היראה וכו' באמלע י"ח אסור מי שמתו דף כ"ח ע"ב:

גליון הש"ם

גמ' זו ק"ש של ריה"ג. עי' בר"י בפרקין יא. ד"ה מתני' האומנין:

שבע סימן י:

הגהות הגר"א

רש"י ד"ה ובלבד כו' [א] במטף (בלא) מז"מ:

לעזי רש"י

ברדו"ן. החלק הבשרני (של הזרוע).

מוסף רש"י

שתהא שימה כנגד הלב. קיבורת כנגד הלב היא ומנחוח בכל הילודים, על שם (מלאכי א יא) כי ממזרח ל (נונמפי מ" מ" ל נונות מ שמש ועד מצואו גדול שמי בגוים, ובארבע רוחות והתהום לייחדו בכולן על שם (דברים לג כז) ומתחת זרועות עולם, ובארבע רוחות הרקיעים לידע ולהודיע שאין בכולן אלא רשות אחד, בכוק מנמי לשות מחז, כי היכי דדרשינן התם (מכילתה בשלח) ה' לבאות שמו, אות הוא בלבא שלו, לומר שהוא מל**ר בכולו** (סידור רש"י סיי דיו חיי יר). בר פחתי. כן גדולים (שבת ג: כמ.) לו: כנו של חלמיד חכם (מיר נמ.). בנו של חלמיד חכם (מיר נמ.). דגני אפרקיד. פניו למעלה, וגנות הוא שפעמים שיתקשה מכר מוך שנתו וימגנה ועוד טפל עון שנעו הענט ועות שידיו מונחות לו על אברו ומתחמם (נדה יד.). אע"ג דמצלי גמי אסור. אלא אס כן יושב או שוכב כולו על לדו

רב ניםים גאוו

ההוא מיבעי לי לכדר׳ יצחק דאמר ר' יצחק צריכה הקומץ את המנחה: שאני יוחנן דבעל בשר הוה. איתיה לפירושיה בבבא מציעא בפ׳ השוכר את (רב פפא) אבריה דר׳ בת ה' קבין ואמרי לה בת ג' קבין: רבה בר בר חנָה אמר ר' יוחנן הלכה כר"ע איכא דמתני לה אהא דתניא יהקורא את שמע צריך שיכוין את לבו ר' אחא משום ר' יהודה אומר כיון שכוון לבו בפרק ראשון שוב אינו צריך אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנז הלכה כר' אחא שאמר משום ר' יהודה תניא אידך והיו שלא יקרא למפרע על לבבך ר' זומרא אומר עד כאן מצות כוונה לואהבת מכאן ואילך מצות קריאה רבי יאשיה אומר עד כאן מצות קריאה מכאן ואילך מצות כוונה אור באן מצות קריאה מכאן ואילך מצות כוונה מ"ש מכאן ואילך מצות קריאה דכתיב לדבר בם הכא נמי הא כתיב ודברת בם ה"ק עד כאן מצות כוונה וקריאה מכאן ואילך קריאה בלא כוונה ומאי שנא עד כאן מצות כוונה וקריאה דכתיב על לבבך ודברת בם התם גמי הא כתיב על לבבכם לדבר בם ההוא מבעי ליה לכדרבי יצחק ידאמר יושמתם את דברי אלה צריכה שתהא "שימה כנגד הלב: אמר מר ר' יאשיה אומר עד כאן מצות קריאה מכאן ואילך מצות כוונה מ"ש מכאן ואילך מצות כוונה משום דכתיב על לבככם הכא נמי הא כתיב על לבבך ה"ק עד כאן מצות קריאה וכוונה מכאן ואילך כוונה בלא קריאה ומ"ש עד כאן מצות קריאה

שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד יעד כאן צריכה כוונת הלב דברי ר"מ אמר ₃ רבא הלכה כר"מ תניא סומכום אומר יכל המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו אמר רב אחא בר יעקב ובדלי"ת אמר רב אשי יובלבד שלא יחמוף בחי"ת ר' ירמיה הוה יתיב קמיה דר' [חייא בר אבא] חזייה דהוה מאריך מובא א"ל -יכיון דאמליכתיה למעלה ולמטה ולארבע רוחות השמים תו לא צריכת: אמר רב נתן בר מר עוקבא אמר רב יהודה על לבבך בעמידה על לבבך סלקא דעתך אלא אימא יעד על לבבך בעמידה מכאן ואילך לא ורבי יוחנן אמר כל הפרשה כולה בעמידה ואזרא ר' יוחנן למעמיה דאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הלכה כר' אחא שאמר משום ר' יהודה: ת"ר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחר יו ק"ש של ר' יהודה הנשיא א"ל רב לר' חייא לא חזינא ליה לרבי דמקבל עליה מלכות שמים אמר ליה ¤בר פחתי ¤בשעה שמעביר

ידיו על פניו מקבל עליו עול מלכות שמים חוזר וגומרה או אינו חוזר וגומרה בר קפרא אומר אינו חוזר וגומרה רבי שמעון ברבי אומר חוזר וגומרה א"ל בר קפרא לר"ש ברבי בשלמא לדידי דאמינא אינו חוזר וגומרה היינו דמהדר רבי אשמעתא דאית בה יציאת מצרים אלא לדידך דאמרת חוזר וגומרה למה ליה לאהדורי כדי להזכיר יציאת מצרים בזמנה אמר ר' אילא בריה דרב שמואל בר מרתא משמיה דרב אמר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ונאנם בשינה יצא אמר ליה רב נחמן לדרו עבדיה "בפסוקא קמא צערן מפי לא תצערן אמר ליה רב יוסף לרב יוסף בריה דרבה אבוך היכי הוה עביד אמר ליה בפסוקא קמא הוה קא מצער נפשיה מפי לא הוה מצער נפשיה אמר סרב יוסף "פרקדן לא יקרא קריאת שמע מקרא הוא דלא ליקרי הא מיגנא שפיר דמי והא רבי יהושע בן לוי יליים אמאן דגני אפרקיד אמרי מיגנא כי מצלי שפיר דמי מקרא אע"ג דמצלי נמי אסור והא ר' יוחנן מצלי וקרי שאני ר' יוחנן דבעל בשר הוה: ובפרקים שואל וכו': משיב מחמת מאי אילימא מפני הכבוד השתא משאל שאיל אהדורי מבעיא אלא שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם אימא סיפא ובאמצע שואל מפני היראה ומשיב משיב מחמת מאי אילימא מפני היראה השתא משאל שאיל אהדורי מבעיא אלא מפני הכבוד היינו דר"י דתגן ר"י אומר באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד ובפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם חסורי מחסרא והכי קתני בפרקים שואל מפני הכבוד ואין צריך לומר שהוא משיב ובאמצע שואל מפני היראה ואין צריך לומר שהוא משיב דברי ר"מ רבי יהודה אומר באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד ובפרקים

יקבל עליו עול מלכות שמים ואחר כך (יחזיק) [יחזור] לדרך. אבל האומר שאם היה יושב עומד טעות הוא בידו. בשעה שמעביר ידיו על פניו מקבל עליו עול מלכות שמים. רבי בעת שהיה מעביר ידיו על פניו ורחצם במים היה אומר שמע ישראל ה׳ אלקינו ה׳ אחד ומקבל מלכות שמים עליו. והא דאמר חוור וגומרה אפרשת ויאמר קאי, דפריש בירושלמי כד תחמיניה לרבי יהיב ידוי על אפוי ההיא שעתא מקבל מלכות שמים, א״ל ואין צריך להזכיר יצ״מ אומו שמני שוא אד אקינו זה אוד ומקבל מלכות שמים פליז. והא המרוחה הגומה אמני היי אה המני היי היי אים מלכות שמים לא כר׳ ואע"ג דאמר ר׳ שמעון חזור וגומרה הזה מהדר אשמעתא דאית בה יציאת מצרים כדי להזוכיר יצים בומנה. אמר רב יוסף פרקדן לא יקרא ק"ש. פרקדן, רבותי הגאונים פירשו השוכב על שדרו ופניו למעלה. וייא היים פניו משום דאתי לאחמומי ודייק פרקדן אפוי בקידה. ומראין הדברים האמורים בנדה שהוא כן, פרקדן אפי למגני הכי אסור וכש"כ לק"ש. מיהו אם שוכר מוטה מצד כסליו שפיר דמי למגני אבל לק"ש אפי מוטה לא. ואם בעל בשר כגון ר׳ יוחנן ואז מצלי וקרי שפיר דמי.